

بررسی وضعیت تغییرات زمانی کاربری های اراضی در تالاب بامدژ و ارائه راهکارهای مناسب جهت حفظ حیات طبیعی آن

مهدی شعبانی گلوگردی

کارشناس مسئول حریم و بستر امور آب منطقه مرکز - سازمان آب و برق خوزستان

m.shabani58@gmail.com

لیلا حسن آبادی

کارشناس مطالعات امور مهندسی رودخانه و سواحل - سازمان آب و برق خوزستان

leila_hassanabadi@yahoo.com

چکیده

تالاب بامدژ به عنوان یک منبع مهم آبی و داشتن اکوسیستم منحصر به فرد و ویژگی های زیست محیطی خاص دارای اهمیت بسیاری است. بطوریکه در سالهای اخیر تغییر کاربری اراضی آن به کشاورزی، احداث جاده ها، کانالها و نهرهای انتقال آب، باعث به هم خوردن تعادل و توازن اکولوژیکی و ایجاد اختلال در زهکشی طبیعی آن گردیده و در نهایت شور و قلیایی شدن خاکهای حاصلخیز کشاورزی مناطق بالادست و شرق تالاب را باعث گردیده است. در این تحقیق بر اساس مطالعات انجام شده تعیین حد بستر و حریم این تالاب و با در نظر گرفتن کلیه ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و... در منطقه و به منظور حفظ و توسعه حیات فعلی تالاب نسبت به بازسازی و احیای کاربری اراضی در محدوده تالاب اقدام گردیده است.

واژه‌های کلیدی: حریم و بستر، تالاب، کاربری اراضی.

۱- مقدمه

تالاب یکی از زیباترین مناطق زیستی در طبیعت است و در عین حال چرخه اکوسیستمی آن نیز یکی از پیچیده‌ترین محیط‌های طبیعی است. تالاب‌ها به لحاظ تغذیه مصنوعی منابع آب زیرزمینی، ذخیره جریان سیلاب های فصلی و کاهش سیلاب و خسارت‌های آن در مناطق پایین دست، حفاظت سواحل و یا رسوبگذاری مواد حمل شده، منبع غذایی موجودات زنده آبی، خاکی، پرندگان و چراگاه احشام، تصفیه فاضلاب و پالایش مواد آلاینده، وجود شرایط مناسب پرورش و تکثیر موجودات آبی، خاکی و حفظ زیبایی محیط زیست، ایجاد محیطی مناسب به منظور انجام تفریحات سالم، شکار و منظر و چشم‌اندازهای طبیعی همواره از اهمیت ویژه ای برای ما برخوردارند. اما در سالهای اخیر، زهکشی و خشک‌نمودن تالاب‌ها و تبدیل آنها به اراضی زراعی الگوی توسعه در عموم کشورها، اعم از توسعه‌یافته یا در حال توسعه می باشد. بطوریکه تالاب‌ها با سرعت قابل ملاحظه‌ای با کاهش سطح روبرو شده و در یک قرن اخیر در حدود ۵۰ درصد آنها از بین رفته و نابود شده‌اند. مهمترین دلایل تخریب تالاب‌ها، توسعه انواع فعالیت‌های مردمی و عدم

اعمال سیاست‌های نظارتی و حمایتی می‌باشد. در حال حاضر تالاب‌ها به واسطه گسترش اراضی زراعی و سیستم‌های زهکشی و همچنین گسترش شهرنشینی، آلودگی و تخلیه مواد زائد و شکار با تهدید و خطرات عمده ای روبرو گردیده اند. از طرفی دیگر، فعالیت‌های انسانی در محدودسازی منابع آبی تالاب‌ها، احداث سدهای مخزنی، انحراف رودخانه‌ها و برداشت بی‌رویه آب‌های زیرزمینی، زمینه‌های کاهش سطوح فعال تالاب‌ها را نیز باعث شده است. علاوه بر منابع انسانی که به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر تهدید تالاب‌ها اثر داشته‌اند، عوامل طبیعی همانند خشکسالی‌ها نیز نقش تعیین‌کننده‌ای در این زمینه ایفا کرده‌اند.

۲- مواد و روشها

۲-۱- موقعیت و شرایط عمومی منطقه

محدوده مورد مطالعه قسمت کوچکی از جلگه وسیع خوزستان و واقع بین دو رودخانه بزرگ دز و کرخه است که از شمال به سد شاورر و جاده آهودشت، از شرق به راه آهن جنوب، از غرب به بزرگراه اهواز- اندیمشک و از جنوب به کانال توانا منتهی می‌شود. مهمترین منبع آب سطحی منطقه رودخانه شاورر است که با وجود سد قدیمی شاورر بر روی آن از قسمت منتهی الیه شمالی وارد محدوده تالاب می‌گردد. اراضی محدوده تالاب را ۶ نوع کاربری اعم از کشاورزی، مرتع، بایر یا اراضی بدون پوشش گیاهی، مانداب های فصلی، مناطق مسکونی و تالاب پوشش می دهند و تالاب در مرکز این محدوده واقع شده و آب نهرها و مسیلهای طبیعی که زهکش اراضی کشاورزی و ماندابهای فصلی اراضی شمال، شرق و غرب آن هستند نیز به تالاب وارد می‌شود. از جمله عوامل محدود کننده و کاهش دهنده سطح تالاب در ۵۰ سال اخیر: احداث راه آهن جنوب در شرق تالاب و جاده اصلی اهواز اندیمشک و افزایش استفاده از آب رودخانه شاورر جهت مصارف کشاورزی از محل سد شاورر و کاهش حجم آب ورودی به تالاب بوده اند. در این میان عوامل برهم زننده تعادل طبیعی و توازن اکولوژیکی تالاب در سالهای اخیر، تغییر کاربری اراضی محدوده تالاب به کشاورزی، کاهش حجم آب ورودی از محل سد شاورر بخصوص در فصل تابستان، تخلیه آب زهکشهای رو باز و بریدگی ها، ورود آبهای مسموم کشاورزی و فاضلاب مناطق مسکونی، احداث کانال توانا و برهم خوردن زهکشی طبیعی تالاب و غیره را نام برد. در جدول شماره ۱ مساحت انواع کاربری تالاب بامدژ در طول سالهای اخیر نشان داده شده است.

جدول (۱): مساحت انواع کاربری در تالاب بامدژ از سال ۱۳۳۳-۱۳۸۵

نوع کاربری اراضی	مساحت(هکتار) ۱۳۳۳-۱۳۳۴	درصد	مساحت(هکتار) ۱۳۸۵	درصد	٪ افزایش یا کاهش
کشاورزی	۱۴۳۶۷	۵۰/۲	۱۹۰۸۷	۶۶/۹	+۳۲/۳۵
مرتع	۲۶۴۵	۹/۱	۶۶۷	۲/۳	-۷۴/۷۸
اراضی بایر	۶۸۰	۲/۲	۱۹۴۶	۶/۸	+۱۸۶/۱۷
مناطق مسکونی	۱۷۴	۰/۵	۴۳۷	۱/۶	+۱۵۱/۱۵
ماندآب های فصلی	۲۶۸۶	۱۰/۰	۲۸۹۶	۱۰/۱	+۷/۸
تالاب	۸۰۰۲	۲۸/۰	۳۵۲۱	۱۲/۳	- ۵۶/۰
جمع	۲۸۵۵۴	۱۰۰	۲۸۵۵۴	۱۰۰	-----

-اراضی کشاورزی به لحاظ وجود آب سطحی فراوان توسعه پیدا کرده اند.

-اراضی مرتعی به دلیل کمی وسعت، بطور دائم و در تمام طول سال مورد استفاده دامهای منطقه قرار می گیرد.
-اراضی بایر بیشتر شور بوده و قابل کشت نیستند. از این اراضی برای خرمن کردن و خشک کردن محصولات و عبور دامها استفاده شده ولی بیشتر سطح اراضی بایر بدون استفاده می باشند .

- ماندآب های فصلی به عنوان مرتع در دوره خشکی مورد استفاده می باشند و از نیمه دوم آبان ماه تا پایان اسفند ماه به دلیل نیاز کم سد شاوور به آبیگری و ورود دبی زیاد آب به محدوده این اراضی و تالاب و همچنین بارندگی های پاییزی و زمستانی، بیشتر سطح آنها پوشیده از آب است و محل چرای گاومیش ها می باشد. تمام این اراضی در دههای گذشته در محدوده تالاب قرار داشته و به علت عقب نشینی تالاب و کم شدن آب ورودی به آن تبدیل به ماندآب های فصلی شده است.

- اراضی تالاب از جمله زیستگاههای آب شیرین بوده و دونه زبستانگاه آب شیرین فصلی جاری و ساکن را در خود جای داده است. آب های ورودی به تالاب بطور عمده تحت تاثیر رودخانه شاوور بوده و شاخه خروجی آب از تالاب به نام خارور پس از گذر از کانال توانا و پل ایستگاه خاور به رودخانه دز می ریزد.

۲-۲- بررسی میزان تغییرات کاربری اراضی در طی ۵۰ سال گذشته در تالاب بامدژ

جدول (۲) : نسبت تغییرات کاربری های تالاب به سایر کاربری ها طی ۵۰ سال گذشته

ردیف	نوع تغییر کاربری تالاب	مساحت(هکتار)	درصد تغییر کاربری
۱	کشاورزی	۴۲۳۹	۸۴/۵
۲	مرتع	۰	۰
۳	اراضی بایر	۱۶۹	۳/۳
۴	مناطق مسکونی	۲۴	۰/۵
۵	ماندآب های فصلی	۵۸۷	۱۱/۷
	جمع	۵۰۱۹	۱۰۰

جدول (۳) : نسبت تغییرات کاربری ماندآب های فصلی به سایر کاربری ها طی ۵۰ سال گذشته

ردیف	نوع تغییر کاربری ماندآب فصلی	مساحت(هکتار)	درصد تغییر کاربری
۱	کشاورزی	۱۸۷۴	۸۴/۴
۲	مرتع	۰	۰
۳	اراضی بایر	۲۳۵	۱۰/۶
۴	مناطق مسکونی	۸۲	۳/۷
۵	تالاب	۲۹	۱/۳
	جمع	۲۲۲۰	۱۰۰

جدول شماره (۴) : نسبت مساحت تغییرات کاربری اراضی بایر به سایر کاربری ها طی ۵۰ سال گذشته

ردیف	نوع تغییر کاربری اراضی بایر	مساحت(هکتار)	درصد تغییر کاربری
۱	کشاورزی	۴۸۳	۸۲/۰
۲	ماندآب فصلی	۶۶	۱۱/۲
۳	مرتع	۰	۰
۴	مناطق مسکونی	۱۶	۲/۷
۵	تالاب	۲۴	۴/۱
	جمع	۵۸۹	۱۰۰

جدول شماره (۵): نسبت مساحت تغییرات کاربری مرتع به سایر کاربری ها طی ۵۰ سال گذشته

ردیف	نوع تغییر کاربری مرتع	مساحت(هکتار)	درصد تغییر کاربری
۱	کشاورزی	۱۵۶۹	۷۸/۰
۲	ماندآب فصلی	۱۳۷	۶/۸
۳	اراضی بایر	۱۸۱	۹/۰
۴	مناطق مسکونی	۱۶	۰/۸
۵	تالاب	۱۱۰	۵/۴
	جمع	۲۰۱۳	۱۰۰

۲-۳- سازه های تقاطعی و برداشت آب در تالاب

سازه های متقاطع برداشت آب تاثیر موضعی و عمومی بر مورفولوژی و سیستم هیدولیک رودخانه ها و تالاب ها می گذارند. بزرگترین و قدیمی ترین سازه برداشت و توزیع آب در محدوده تالاب بامدژ، سد شاوور می باشد که در شمال آن قرار دارد و کار توزیع آب به کانالهای قسمت شرق (لشکر آباد) و غرب منطقه را بر عهده دارد. در ادامه مسیر، رود شاوور از شمال به سمت جنوب تالاب، پس از اتصال با نهر خارو و گذر از کانال توانا از محدوده تالاب خارج می شود. در این مسیر سازه های برداشت آب بتنی، سنگ چین یا خاکی احداث شده اند. در مواردی که شیب مسیر اجازه می دهد به صورت ثقلی و در غیر این صورت به وسیله پمپ های برقی یا دیزلی برداشت آب برای مشروب کردن مزارع بکار گرفته شده اند. به دلیل کم بودن شیب عمومی منطقه عمده اراضی کشاورزی در زمان پر آبی رود شاوور در محدوده سیل گیر و غرق آبی حاشیه تالاب قرار می گیرند.

۲-۴- سابقه عرفی کاربری های حریم و بستر تالاب

بررسی ها نشان می دهد تغییرات زیادی در نوع کاربری اراضی در بستر و حاشیه تالاب بوجود آمده است. که این تغییرات به دلایل اقتصادی اجتماعی و یا تغییر شرایط زهکشی خاک و میزان ورود و خروج آب به تالاب بوده است. در سالهای ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ بالغ بر ۱۴۳۶۷ هکتار از اراضی تالاب تحت استفاده کشاورزی بوده اند که بعد از انقلاب با افزایش جمعیت و واگذاری زمین های بایر و تحت مالکیت منابع طبیعی، اراضی کشاورزی توسعه پیدا کرده است و با افزایش ۳۲/۳۵ درصدی به ۱۹۰۸۷ هکتار در سال ۱۳۸۵ رسیده است. در همین دوره با تبدیل اراضی با کاربری مرتع به کشاورزی و مسکونی مساحت اراضی مرتعی ۷۴/۷۸ درصد یعنی سطحی معادل کاهش ۱۹۷۸ هکتار کاهش را نشان می دهد. بیشترین تغییر از نظر سطح در تالاب مشاهده می شود که طی این مدت بالغ بر ۴۴۸۱ هکتار از اراضی بستر تالاب به کاربری های دیگر که بیشترین آن کشاورزی است تبدیل شده است. سطح اراضی بایر با افزایش ۱۸۶/۱۷ درصدی از ۶۸۰ هکتار در سالهای ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ به ۱۹۶۴ در سال ۱۳۸۵ رسیده است. به علت زهکشی نامناسب خاک قسمتهایی از اراضی کشاورزی قدیمی شور و قلیایی شده و از کاربری کشاورزی خارج شده است. به واسطه افزایش جمعیت و اجرای طرحهای عمران روستایی در دهه ای گذشته مساحت اراضی با کاربری مسکونی نیز افزایش ۱۵۱/۱۵ درصدی داشته است. ولی ماندابهای فصلی که تابع تغییرات فصلی ورود آب به تالاب می باشد تغییر چشمگیری در آن مشاهده نمی شود و معادل ۲۱۰ هکتار در طول ۵۰ سال گذشته افزایش داشته است که به نظر میرسد در اثر تغییر مسیر طبیعی نهرها و آبراهه ها در طرحهای عمرانی و تسطیح اراضی در این مدت بوجود آمده باشد.

۳- بحث

تعیین مناسب ترین کاربری های اراضی در حاشیه تالاب

تعیین مناسب ترین کاربری اراضی به زبان ساده یعنی استفاده از سرزمین به اندازه توان و پتانسیل آن (مخدوم ۱۳۷۲). برای تعیین مناسب ترین کاربری اراضی، در هر محدوده جغرافیایی، نوع کاربری اراضی بطور مستقیم به فرهنگ و باورهای اجتماعی ساکنین آن منطقه بستگی دارد. فرهنگ مطلوبیت داشتن یک قطعه زمین به عنوان سرمایه، درآمد اقتصادی و استفاده از زمین به عنوان کشاورزی، مرتع، جنگل یا تفرج در آن، از جمله مواردی است که در هر منطقه کم و بیش مورد توجه مردم است که بستگی به توان محیطی منطقه نیز دارد. بطور کلی تبدیل کاربری های تالاب، مرتع، و ماندابهای فصلی که از نظر مالکیت متعلق به منابع ملی (انفال) می باشد به کشاورزی بیشترین تغییرات کاربری اراضی را در منطقه شامل می شود. سایر تغییرات کاربری نظیر تغییر اراضی کشاورزی به اراضی بایر، مرتع یا مانداب فصلی که بعلت اجرای طرحهای عمرانی نظیر احداث کانال، جاده و راه آهن باعث برهم خوردن تعادل اکولوژیکی و محیطی منطقه شده است. به همین علت زهکشی طبیعی اراضی کشاورزی بصورت طبیعی انجام نمی گردد. در نهایت هر سال بر وسعت اراضی شور و قلیایی افزوده می شود و اراضی کشاورزی به اراضی بایر تبدیل می شود.

الف- بر اساس بررسیهای اقتصادی- اجتماعی، خاکشناسی، هیدولوژی و فیزیوگرافی منطقه، ۶ نوع کاربری در بستر و حاشیه تالاب با توجه به شرایط و توان اکولوژیکی فعلی منطقه تعیین می گردد.

- کاربری زراعی: توسعه یک جانبه زراعت باعث تجاوز به حریم تالاب و سایر اراضی منابع طبیعی نظیر مراتع و ماندابهای فصلی گردیده و پس آبهای اراضی کشاورزی که حاوی سموم و کودهای شیمیایی محلول در آن است، بیشتر از قدرت پالایش تالاب بوده و همین دلیل باعث کاهش جمعیت ماهیان و پرندگان بومی و مهاجر تالاب شده است. بنا براین کاهش ۱۷/۳ درصد معادل ۳۳۱۰ هکتار از سطح اراضی زراعی موجود و تبدیل آن به کاربری های آبی پروری ضروری می باشد.

- مرتع: نزدیک به ۷۵ درصد از سطح اراضی مرتعی در طول ۵۰ سال اخیر تبدیل به زراعت و سایر کاربری ها شده است. بیشتر این اراضی به دلیل نداشتن خاک مناسب و شوری زیاد کشاورزی در آنها بازده خوبی ندارد و بیشتر اراضی کم بازده کشاورزی از این دسته هستند که به دلیل راندمان پایین تولید و عدم توجیه اقتصادی پس از چند دوره کشت بصورت بایر رها شده و مراتع با تولید بالا و گونه های با ارزش مرتعی به اراضی بیابانی تبدیل شده است. بنابراین با تبدیل این اراضی به مرتع و احیاء آن علاوه بر فراهم نمودن علوفه مورد نیاز دامهای منطقه می تواند در احیای منابع طبیعی و بازگشت به تعادل طبیعی منطقه مفید باشد.

- آبی پروری: وجود ویژگی های اکولوژیکی نظیر آب فراوان و دائمی، دمای محیطی و میکروکلیمای مناسب برای پرورش ماهیان گرم آبی، و وجود لایه غیر قابل نفوذ آب در حاشیه تالاب و ماندابهای فصلی، و جود خاک های دانه ریز رسی و سیلتی، شیب کم و مناسب در یک طرف و داشتن منابع اقتصادی و اجتماعی خوب نظیر نزدیکی به بزرگراه اهواز اندیمشک و راه آهن سراسر قرارگرفتن منطقه مورد مطالعه بین شهرهای پرجمعیتی

نظیر اهواز، اندیمشک و دزفول و نزدیکی به این شهرها از طرف دیگر، برای آبیاری پروری در این منطقه شرایط ایده‌الی را فراهم ساخته است. این سطح می‌تواند مساحتی بالغ بر ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ هکتار از اراضی حاشیه تالاب و ماندابهای فصلی را در بر گیرد.

- مسکونی: مساحت مناطق مسکونی در طی ۵ دهه گذشته معادل ۱۵۱ درصد رشد داشته است. با اجرای طرحهای عمران روستایی و اجرای سیاست ایجاد اشتغال در روستاها برای اهالی به نظر می‌رسد اراضی مسکونی در سالهای آینده توسعه بیشتری داشته باشد. بنابراین توسعه اراضی روستایی در محدوده مورد مطالعه ضروری می‌باشد. اراضی بایر و اراضی کشاورزی کم بازده می‌تواند در جهت توسعه واحدهای مسکونی و تاسیسات زیربنایی در برنامه ریزی طرح های هادی روستا از سوی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مورد استفاده قرار گیرد.

- کاربری تفرجگاهی: داشتن منابع اقتصادی و اجتماعی خوب نظیر نزدیکی به بزرگراه اهواز - اندیمشک و راه آهن سراسری قرارگرفتن منطقه بین شهرهای پرجمعیتی نظیر اهواز، اندیمشک و دزفول، داشتن راه های روستایی نسبتاً مناسب و همچنین وجود ویژگی های اکولوژیکی نظیر آب فراوان و دائمی، چشم انداز طبیعی زیبای تالاب، رودخانه و نهرها، وجود پرندگان مهاجر جاذبه های مناسبی برای گردشگری و تفرج گسترده و متمرکز در منطقه مورد مطالعه محسوب می‌شوند. بنابر این در اراضی بایر، اراضی کم بازده کشاورزی و مراتع حاشیه تالاب می‌توان به عنوان کاربری تفرجگاهی منظور کرد.

- کاربری حفاظتی: تالابها اهمیت زیستی و منافع اقتصادی سرشاری از جمله نگهداری و ذخیره سفره های آبی، کنترل سیلابها، فراهم آوردن زیستگاههای حساس برای پرندگان آبی بومی و مهاجر و همچنین ماهیان را برای انسانها فراهم می‌کنند. این تالاب نقش مهمی در کنترل وضعیت سیلابی و طغیانی رود دز و شاوور دارد و بصورت مخزنی طبیعی سیلاب های زمستانی و بهاره دز و شاوور را ذخیره می‌کند و مانع تخریب اراضی و تاسیسات کشاورزی پایین دست می‌شود و سپس در فصل خشک تابستان به تدریج به رود دز و سفره های آب زیر زمینی تزریق می‌کند. توصیه می‌شود برای احیای مجدد تالاب عوامل تهدید کننده نظیر تخلیه فاضلاب و پسماند روستاهای حاشیه به تالاب، برداشت بی رویه نی از تالاب، ورود دام به تالاب، تغییر کاربری اراضی و ... بر طرف گردد.

ب- بررسی جنبه های گردشگری و تاثیر آن بر ویژگیهای اقتصادی- اجتماعی

در هر محدوده جغرافیایی منابع طبیعی (آب، خاک، پوشش گیاهی، جانوران، هوا و اقلیم) می‌تواند جاذبه های طبیعی و متنوعی برای گردشگری بوجود بیاورد که از مهمترین آنها می‌توان پیاده روی و پیک نیک در دشتهای سرسبز، حاشیه رودخانه ها، شکار پرندگان و ماهیگیری را نام برد. از جنبه های مهم گردشگری و تفرج در منطقه مورد مطالعه می‌توان، موارد زیر را بر شمرد.

- ماهیگیری: تالاب بامدژ زیستگاه مناسبی برای ماهیان گرم آبی و بومی است.

- شکار : در تالاب بامدژ بیش از ۱۴۸ گونه پرنده بومی و مهاجر برای زمستان گذرانی زندگی می کنند که بیشتر حلال گوشت هستند.

- حیات وحش : تالاب بامدژ با چشم انداز طبیعی بسیار زیبا، یک زیستگاه طبیعی جذاب منحصر به فردی است که گردشگران زیادی را می تواند به خود جلب کند.

ج- بررسی منابع قرضه از نظر کاربری اراضی

به لحاظ حساسیت های زیست محیطی که در اثر تغییر کاربری پیش می آید، استفاده از خاک رس منطقه به عنوان منابع قرضه توصیه نمی شود. در صورت استفاده از خاک رس اراضی بایر به عنوان منابع قرضه باید بررسی های کارشناسی قبل از استفاده انجام شود. زیرا به لحاظ شیب بسیار کم و بالابودن سطح آب زیر زمینی در منطقه، برداشت خاک رس از این اراضی باعث برهم خوردن سیستم زهکشی اراضی زراعی مجاور و تغییر مسیر طبیعی آب جاری در نهرها خواهد شد .

د- نقش تالاب در اکوسیستم منطقه

بررسی های انجام شده نشان می دهد تالاب بامدژ نقش مهمی در حفظ و نگهداری رسوبات، تعدیل آب و هوایی، پاکسازی مواد سمی و کودهای شیمیایی محلول حاصل از پساب های اراضی کشاورزی، صدور بیوماس و همچنین کارکردهای ارزشمند دیگری نظیر نقش باد شکن، بانک ژن گیاهی و جانوری، منبع تولید فرآورده های طبیعی، تفرج و اهمیت های آموزشی و پژوهشی نیز دارد.

۴- نتایج

به طور کلی بر اساس مطالعات و بررسی های انجام شده و با توجه به موقعیت تالاب بامدژ از لحاظ زیست محیطی - اقتصادی و اجتماعی و به منظور حفظ اکوسیستم طبیعی منطقه و طبق قوانین و مقررات موجود، استقرار کلیه کاربری ها به جز موارد زیر ممنوع می باشد. بنابراین تنها کاربریهای مجاز در حریم فوق الذکر عبارتند از:

- کاربریهای مربوط به حفظ تنوع زیستی.

- گردشگری در جهت معرفی ارزشهای تنوع زیستی تالاب بدون ایجاد هرگونه سازه در منطقه

- کاربری پژوهشی و آموزشی .

۵- تقدیر و تشکر

بدینوسیله از دفتر تحقیقات و استاندارهای آب سازمان آب و برق به به عنوان حمایت کننده مالی این تحقیق تشکر و قدردانی می گردد.

۶- منابع مورد استفاده

- افخمی مهران، ۱۳۸۴ ، تعیین میزان نیاز آبی در تالاب بامدژ با تأکید بر مدیریت و پالایش کیفیت تالاب. اداره کل حفاظت محیط زیست خوزستان ص ۱۵۰.

- بی نام، ۱۳۸۲، مطالعات بیلان هیدروکلیماتولوژی منطقه آهو دشت. سازمان آب و برق خوزستان، کد ۲۳۳۴، جلد اول ص ۳۹۴.
- بی نام، ۱۳۸۴، مطالعات بالادست کرخه و شاوور - گزارش خاکشناسی. سازمان آب و برق خوزستان، ص ۳۳۰.
- بی نام، ۱۳۸۵، گزارش زیست محیطی تالاب بامدژ - سازمان آب و برق خوزستان- دفتر بررسی های زیست محیطی، ص ۳۰.
- مشاور سازه پردازی ایران -۱۳۸۶- مطالعات تعیین حد حریم و بستر تالاب بامدژ.